

Kommentar: De tre måneders værnepligt og hærens fremtid

Det er nu regeringens politik, at værnepligsuddannelsen reduceres til 3 måneder. Det er en naturlig følge af nedlæggelsen af mobiliseringsstyrken. Kun de værnepligtige fra Den kongelige Livgarde og Gardehusarregimentet, der støtter kongehuset, bevarer deres nuværende tjenestetid. Efter den korte uddannelse skal de værnepligtige, der ikke tegner kontrakt med Forsvaret om fortsat tjeneste, være til rådighed i tre år med henblik på anvendelse i totalforsvarsopgaver.

Den fortsatte anvendelse af værnepligten skal sikre at både værnenes udrykkeenheder og Totalforsvaret til stadighed kommer i kontakt med landets ungdom, således at det bliver muligt at fastholde og udvikle kvaliteten af personellet.

Det forudses, at det nye system allerede kan indføres fra efteråret, umiddelbart efter, at der er blevet politisk enighed om et nyt forlig.

Der er dog ikke fuld politisk enighed om en sådan løsning. Indenfor alle partier findes der folk, der finder, at Danmark skal følge de lande, der helt har afskaffet eller suspenderet værnepligten. Andre mener, at man skal give de værnepligtige omkring 6 måneders uddannelse, på trods af, det ikke er klart hvorfor. På et halvt år kan man ikke uddanne anvendelige enheder.

Det er en for Forsvarets fremtid meget risikabel og krævende model, der her lægges frem. Hvis den ikke bliver en succes, må man se i øjnene, at værnepligten med meget stor sikkerhed suspenderes fra næste forlig, uanset, at dette med stor sandsynlighed drastisk vil reducere landets muligheder for at bidrage til internationale operationer. Dette skyldes:

- At alle de lande i Europa, der har forladt værnepligten, har uovervindelige problemer med at tiltrække et tilstrækkeligt antal kvalificerede unge mænd og kvinder til hæren direkte fra det civile samfund, uden den introduktion, som værnepligtstjenesten udgør.
- At Danmark ikke som Spanien, Storbritannien og Frankrig kan forsøge at fylde op gennem rekruttering i landets tidligere kolonier.
- At Forsvaret havde fiasko, da vi senest, i 1970'erne, forsøgte at øge Hærens antal kontraktsoldater. Dette på trods af de dengang betydeligt større årgange.
- At Hæren har et meget stort rekrutteringsbehov i de næste år, fordi en stor del af værnets nuværende kontraktansatte sergenter og konstabler er for gamle af levealder til at passe ind i den kommende struktur.
- At belastningen på personel fra de internationale operationer vil stige yderligere, hvis der ikke sker en løbende tilførsel af "ungt blod".
- At Forsvaret næppe uden hjælp fra en introduktion under en værnepligtsperiode vil kunne tiltrække kvalificeret personel, når jobmarkedet, når de store årgange pensioneres om få år, bliver et "sælgers marked".

Det er erfaringer og faktorer, som tilhængerne af en afskaffelse af værnepligten har valgt at ignorere.

Forsvaret kan ikke tillade sig en sådan strudseoptræden og må derfor ved en fokuseret kraftanstrengelse sikre sig, at den nye ordning bliver en succes.

Uddannelsen må for de unge mennesker ses som en særdeles positiv oplevelse. De officerer og befalingsmænd, som de møder, skal på enhver måde virke som gode, unge, men modne, professionelle eksempler. De skal være synlige – dvs. optræde udenfor kontorerne - og ikke hæmmes af arbejdstidbegrænsninger.

Uddannelsesprogrammet skal ses som et logisk, meningsfyldt hele, og der skal være tilstrækkelige midler til et meget højt aktivitetsniveau.

Det skal sikres gennem et tæt samarbejde mellem en reformeret Session og Forsvarets Rekruttering, at de unge før mødet er præsenteret for et udviklet, fleksibelt sæt af kontraktmuligheder. Det skal ske på en måde, der er relevant for de unge. Jo højere procentdel, af dem, der indkaldes, som overvejer muligheden af en eller anden type kontrakt med Forsvaret, jo bedre holdning vil præge uddannelsesenhederne.

De hjemsendtes tre år i beredskabet efter uddannelsen skal føles meningsfyldte. Derfor skal de tilknyttes og direkte efter hjemsendelse modtages i en lokal enhed i Totalforsvaret, der har en indlysende relevant rolle, eksempelvis Hjemmeværnets (hjælpe-) politikompagnier, Beredskabsstyrelsens Frivilligheden, sanitetsenheder eller enheder, som kan supplere den ydre bevogtning af større, meget væsentlige faciliteter som f. eks. lufthavne. I den periode, hvor de hjemsendte står i beredskabet, bør de have adgang til – og opfordres til – at gennemgå kurser, som er til rådighed for Totalforsvarets, inklusive Hjemmeværnets, frivillige.

Det vil være hovedløst og helt unødigt risikabelt at kaste sig ud i det nye system allerede til efteråret. Det vil være usmart at starte, før der er klarhed over de nye typer, mere attraktive og fleksible kontrakter.

Hæren har tidligere forberedt sig på kortere tjenestetid gennem forsøg med 8 henholdsvis 9 måneders tjeneste. Det ville være en god ide at starte med at gennemføre forsøg i to eller tre faser, hvor man havde mulighed for at analysere erfaringer og justere mellem forsøgene.

Forsøget skulle ud over selve de tre måneder uddannelse omfatte det professionelle, intensive 9 måneders kursus, der følger for dem, som tegner kontrakt. Det skulle også omfatte integrationen i Totalforsvaret i de efterfølgende tre år for dem, der ikke gør det. I modsætning til 9-måneders-forsøget i begyndelsen af 1970'erne, skal forsøgsenhederne ikke gives urealistisk gode vilkår med hensyn til bemanning og andre ressourcer.